

Leden van de Vaste Commissie voor Economische Zaken
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 7 oktober 2010

Betreft: MVO en Begroting van Economische Zaken

Geachte Kamerleden,

Met het oog op de begrotingsbehandeling Economische Zaken legt het MVO Platform – een samenwerkingsverband van 35 maatschappelijke organisaties - u een aantal aanbevelingen voor met betrekking tot het onderwerp maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Wij achten het van groot belang dat de nieuwe regering een actief beleid blijft voeren op het gebied van MVO. U kunt daar als Kamer, evenals de afgelopen jaren, een belangrijke rol bij spelen. Dit is des te belangrijker omdat de passage over MVO in het nieuwe regeerakkoord erg summier is, terwijl het onderwerp juist in de internationale context onverminderd van groot belang blijft.

In de begroting van Economische Zaken 2011 wordt bij MVO als een van de belangrijkste acties genoemd: 'bijdragen aan en naar de Nederlandse situatie vertalen van het raamwerk van de speciale vertegenwoordiger van de Verenigde naties voor Bedrijfsleven en Mensenrechten, Prof. John Ruggie'. In dit internationaal breed ondersteunde raamwerk heeft de overheid de taak om mensenrechten actief te beschermen (ook met betrekking tot de impact van de bedrijven), hebben bedrijven de taak om deze te respecteren (inclusief een actieve zorgplicht) en hebben beide de taak om benadeelden en slachtoffers van schendingen door bedrijven recht te doen en schadeloos te stellen.

De volgende aanbevelingen over wat de overheid kan doen om MVO te bevorderen en veilig te stellen zijn gebaseerd op de resultaten van het werk van Prof. Ruggie tot nu toe. In de loop van 2011 zullen overigens de slotaanbevelingen van Prof. Ruggie bekend worden.

1. Overheidssteun en MVO

Een belangrijk middel om MVO te stimuleren is het stellen van MVO-voorwaarden aan diverse vormen van overheidssteun. Dit is inmiddels gebeurd met betrekking tot het koppelen van het financieel buitenlandinstrumentarium aan de eis dat er geen sprake is van kinder- en dwangarbeid bij bedrijven en hun eerste leverancier in de productieketen. In de aangenomen moties Van Velzen, Gesthuizen en Voordewind (26485, nr. 94) en Gesthuizen en Voordewind (26485, nr.96) wordt gevraagd dit te verbreden tot de vier fundamentele arbeidsnormen. Daarnaast wordt bedrijven gevraagd inzichtelijk te maken dat hun leveranciers niet zijn betrokken bij het schenden van alle vier de fundamentele arbeidsnormen. Als laatste wordt aan bedrijven gevraagd een risicoanalyse te maken m.b.t. het schenden van de fundamentele arbeidsrechten. Wij vragen u op de spoedige uitvoering van deze moties aan te dringen. Het 'vertalen' van de aanbevelingen van Ruggie zou inhouden dat *alle* vormen van overheidssteun, overheidsaankopen en overheidsaanbestedingen worden gekoppeld aan het naleven van de universele mensenrechten. Wij bevelen aan dat de regering alle vormen van overheidssteun aan het bedrijfsleven in kaart brengt en een samenhangende aanpak ontwikkelt om steun te koppelen aan het respecteren van de universele mensenrechten (waaronder arbeidsrechten) evenals aan duurzaamheidscriteria.

2. Ketenverantwoordelijkheid

De nadere invulling van het begrip ketenverantwoordelijkheid ligt nu onder meer bij de sociale partners via de SER Commissie IMVO. De Kamer gaf eerder een krachtig signaal af veel

belang te hechten aan de voortgang van dit SER-traject. Het aangekondigde uitstel van de tussentijdse rapportage (van oktober 2010 naar het eerste kwartaal 2011) zou voor u aanleiding moeten zijn de voortgang van dit traject nauwgezet te volgen. Prof. Ruggie heeft onlangs zijn visie op het in de praktijk brengen van ketenverantwoordelijkheid uitgewerkt in een paper geschreven voor de *OECD Round Table on Corporate Responsibility*.¹

3. Aansprakelijkheid van bedrijven voor schending rechten en toegang tot recht en genoegdoening

Uw Kamer startte de discussie over **aansprakelijkheid van bedrijven** naar aanleiding van onderzoek door de Universiteit Leiden in opdracht van het Ministerie van EZ² waartoe door uw Kamer is verzocht naar aanleiding van het raamwerk van Prof. Ruggie. De kabinetsreactie op dit onderzoek is echter uitgesteld tot ook de uitkomsten van een breed Europees onderzoek in opdracht van de Europese Commissie over gerelateerde onderwerpen bekend zouden zijn. Dit Europese onderzoek wordt zeer binnenkort verwacht. Wij vragen u dit onderwerp te agenderen zodra het Europese rapport beschikbaar is.

Ook **toegang tot recht** van benadeelden en slachtoffers maakt een belangrijk deel uit van het Ruggie-raamwerk. In dit verband hopen wij op de spoedige uitvoering van de motie Voordewind cs (26485, nr.95) m.b.t. het oprichten van een rechtsbijstandfonds voor gedupeerden van milieu- en mensenrechtenschendingen in het buitenland.

Ook een verbetering van de OESO Richtlijnen voor multinationale ondernemingen en het versterken van het Nationaal Contact Punt van de OESO Richtlijnen zijn van aanzienlijk belang bij het verbeteren van de toegang tot genoegdoening. De EZ Begroting 2011 benoemt dit als een van de voornaamste acties in 2011. Het NCP zou met name meer bevoegdheden en middelen moeten krijgen tot onderzoek, het afdwingen van verbeterplannen bij schending van de Richtlijnen, en het verbinden van consequenties aan het niet uitvoeren ervan. Deze consequenties kunnen liggen op het terrein van overheidssteun zoals ook wordt aanbevolen door Prof. Ruggie.

Daarnaast kunt u de regering verzoeken, in lijn met de motie Kalma (26 485, nr. 93) om bij de onderhandelingen over de update van de OESO-Richtlijnen aan te blijven dringen op versterking van de NCP' s in alle OESO-landen.

Een ander belangrijk MVO-onderwerp is **transparantie van bedrijven**. In de afgelopen kabinetsperiode is in de Kamer veelvuldig gesproken over het belang van maatschappelijke rapportage door bedrijven, ook wanneer maatschappelijke aspecten niet direct van invloed zijn op de resultaten van de onderneming, maar wel maatschappelijke impact hebben. De Commissie Burgmans over 'MVO en Corporate Governance' pleitte voor een dergelijke rapportage voor ondernemingen met meer dan 50 werknemers. Het MVO Platform steunt dit pleidooi en pleit voor verplichte rapportage over het beleid, de activiteiten en de resultaten van MVO, ook in de productieketen. Dit ook in navolging van enkele Europese lidstaten (Zweden, Frankrijk, Denemarken) die regels voor rapportage op niet-financieel gebied hebben ingevoerd. De huidige Transparantiebenchmark kan - hoe nuttig op zichzelf ook - dergelijke verplichte rapportage niet vervangen. Verplichte maatschappelijke rapportage moet niet alleen laten zien hoe transparant een bedrijf is, maar ook wat de daadwerkelijke activiteiten en impact zijn.

Naast rapportage is er behoefte aan meer duidelijkheid en informatie voor de consument. De begroting 2011 gaat daarbij uit van vrijwilligheid, onder meer via de Consuwijzer. Wij menen dat dit onvoldoende is met betrekking tot de MVO-aspecten van een product. Veel producten ontberen

¹ Zie: <http://www.oecd.org/dataoecd/17/50/45535896.pdf>

² ⁴ Prof. Dr. A.G. Castermans en Dr. J.A. van der Weide, " *De juridische verantwoordelijkheid van Nederlandse moederbedrijven voor de betrokkenheid van dochters bij schendingen van fundamentele, internationaal erkende rechten*", december 2009 <http://www.ez.nl/pv_obj_cache/pv_obj_id_DA1578214F94540B5E76A59E09BCF008D4913E00>

momenteel heldere informatie over herkomst van grondstoffen en de wijze waarop ze tot stand zijn gekomen. Om het principe waar te maken dat “de consument met de voeten kan stemmen” dienen aanvullende maatregelen genomen te worden middels etikettering en het beantwoorden van vragen van de consument. De recente publiciteit rond semi-dwangarbeid van meisjes bij de vervaardiging van kleding in India en Kamervragen daarover van vijf partijen, laten zien hoe nodig dit is. Wij dringen daarom aan op een verplichtende regeling tot transparantie voor de consument over herkomst van producten en de omstandigheden waaronder ze geproduceerd worden.

Tot slot is het **verduurzamen van de financiële sector** een onderwerp waar wij uw aandacht voor vragen. Het concept regeerakkoord gaat helaas nauwelijks in op de financiële crisis en de oorzaken ervan. Mede naar aanleiding van de crisis blijft het van groot belang dat de financiële sector wordt gestimuleerd tot transparantie en tot beleid dat gebaseerd is op lange termijn doelen en duurzaamheid. Ook zou de overheid zelf het goede voorbeeld moeten geven door structureel duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen in de financiële sector. Een aantal deelnemers van het MVO Platform met specifieke expertise op financieel terrein zal u graag nadere suggesties doen toekomen op dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

namens het MVO Platform

Suzan van der Meij
Gerard Oonk